

چشم انداز

✓ خداوند جهان آفرینش را بر اساس تفاوتها و اختلافها و تضادها آفریده و در جامعه بشری نیز افراد بشر با اینکه همگی از یک نوع هستند در جهات مختلفی با همدیگر تفاوت دارند از تفاوت در قیافه گرفته تا تفاوت در استعداد.

✓ اینک در این آیه مردم را از اینکه بعضیها موقعیت و برخورداری بعضی دیگر را آرزو کنند، نهی کرده. زیرا چنین آرزویی، انسان را نسبت به نعمتهایی که دارد بیاعتنا می کند و به جای این که از آن چه دارد استفاده کند و لذت ببرد، اندیشه آنچه ندارد او را آزار می دهد و این بدترین حالت روحی برای انسان است.

✓ منظور از چیزی که به دست آورده اند، مجموع امتیازات و نعمتهایی است که مردم یا زن کسب کرده اند و اینها بیشتر ناشی از ویژگیهای غیراختیاری و تفاوت های طبیعی است و البته مقداری هم به عملکرد آنها بستگی دارد.

✓ پس از آن که از آرزو کردن موقعیت و برتری دیگران نهی می کند، به مردم دستور می دهد که اگر خواهان نعمت و برتری هستند، آن را از خدا و از فضل خدا بخواهند که خدا به همه چیز داناست و به خاطر این علم، اگر صلاح بداند به کسی نعمت بیشتری می دهد ولی البته گاهی صلاح نمی داند و به نفع آن شخص نیست که بیش از آنچه دارد، داشته باشد.

تفسیر کوثر، ج ۲، ص ۴۲۷ و ۴۲۸

شان نزول

✓ جمعی از زنان خدمت پیامبر گرامی ﷺ شرفیاب شده، عرض کردند: «ایا خداوند، پروردگار مردان و پروردگار زنان نیست و شما پیامبر زنان و پیامبر مردان نیستید؟ چرا خداوند مردان را نام می برد و ما را نام نمی برد؟ می ترسیم در ما خیری نباشد و خداوند را به ما نیازی نباشد» از این رو آیه شریفه نازل شد.

✓ برخی گفته اند: ام سلمه خدمت پیامبر ﷺ عرض کرد: مردان می جنگند و زنان نمی جنگند و برای زنان، نصف میراث است. کاش ما هم مرد بودیم، می جنگیدیم و به آنچه مردان می رسند می رسیدیم. از این رو آیه نازل شد.

ترجمه تفسیر مجمع البیان، ج ۵، ص ۱۲۵

تفاوت عدالت با تساوی

✓ عدالت، غیر از تساوی است. عدالت همه جا ارزش است، ولی تساوی گاهی ارزش و گاهی ظلم است. مثلاً اگر پزشک به همه مریضها یک نوع دارو بدهد، یا معلم به همه شاگردان یک نوع نمره بدهد، تساوی هست، اما عدالت نیست. عدالت، آن است که به هر کس بر اساس استحقاقش بدهیم، گرچه تفاوت باشد. زیرا تفاوت گذاشتن بر اساس لیاقتها و کمالات حق است. اما تبعیض، باطل است. تبعیض آن است که بدون دلیل و بر

و لا تتمنوا ما فضل الله به بعضکم علی بعض للرجال نصیب مما اکتسبوا و للنساء نصیب مما اکتسبن و سئلوا الله من فضله ان الله کان بکل شیء علیماً

اما حسد در صورتی که شخص حسود به فردی که به او حسد می ورزد ظلم کند و یا حسد او مستلزم اعتراض بر خدا و حکمت او باشد، حرام است.

ترجمه تفسیر کاشف، ج ۲، ص ۴۹۰

بحث روایی

✓ زمانی که این آیه نازل شد، اصحاب پیامبر اکرم ﷺ گفتند: مقصود از فضل در «و سئلوا الله من فضله» چیست؟ قرار شد تا علی ﷺ این موضوع را از پیامبر ﷺ سؤال کند. پیامبر ﷺ در پاسخ فرمودند: خداوند ارزاق را در میان مردم از طریق حلال تقسیم کرده و حرام را نیز عرضه کرده است. کسی که حرام را تحصیل کند، به همان اندازه از رزق حلال خود کاسته است و بر حرام مورد محاسبه قرار می گیرد.

تفسیر نور، ج ۲، ص ۵۷

✓ عیاشی از حضرت صادق ﷺ روایت کرده فرمود خداوند ارزاق و روزی را میان بندگان خود تقسیم فرموده و فضل بسیاری را نزد خود نگاه داشته و قسمت نموده و دستور فرموده که بندگان از آن زیادتی و فضل سؤال کنند تا عطا فرماید و فرموده و سئلوا الله من فضله و جایز نیست که شخص، حسرت و آرزوی مال مردم را بکشد و بگوید ای کاش آنها را به من داده بودند و خداوند به او نمی داد. ولی اگر از خدا درخواست کند که از فضل و کرمش به او هم عطا فرماید و البته اگر مصلحت باشد خداوند آن درخواست را به اجابت خواهد رسانید.

تفسیر جامع، ج ۲، ص ۶۵

خلاصه بحث

- ✓ به جای تمنای آنچه دیگران دارند، در پی کسب و تلاش باشیم.
- ✓ اگر خداوند، چیزی به کسی داد یا از او گرفت، حکیمانه و آگاهانه است.
- ✓ هر یک از زن و مرد، نسبت به دستاوردهای خود به طور مساوی مالکنند.
- ✓ به جای چشم داشت به داشته های دیگران به فضل و لطف خدا چشم داشته باشید.
- ✓ تبعیضها و برتری های استثمارگرانه و ظالمانه، از حساب برتری های خداداد، جداست.
- ✓ به داده های الهی راضی باشیم و حسودانه، آرزوی برتری های دیگران را نداشته باشیم.
- ✓ به خصلت ها جهت صحیح بدهیم. آرزو در انسان هست، اما جهت این آرزو را درخواست نعمت از خدا قرار دهیم، نه سلب نعمت از دیگران.

تفسیر نور، ج ۲، ص ۵۸ (با اندک جا به جایی در چینش جملات)

اساس هوای نفس یکی را بر دیگری ترجیح دهیم، ولی تفاوت آن است که بر اساس معیارها یکی را بر دیگری ترجیح دهیم.

تفسیر نور، ج ۲، ص ۵۶

ریشه حرام خواری

✓ آیات قبل، از حرام خواری نهی فرمود. این آیه به ریشه حرام خواری اشاره می کند که طمع، آرزو و رقابت است.

تفسیر نور، ج ۲، ص ۵۶

چگونه با تفاوتها کنار بیاییم؟

✓ در موارد اختیاری، باید با کوشش و تلاش و پرهیز از کسالت و تنبلی، در رقابتی سالم به قوت و کثرت و استقلال رسید و اجازه استثمار و استثمار به دیگران نداد و در مواردی که به دست ما نیست، باید تفاوتها را دلیل رشد و آزمایش و تحرک و تعاون و پیوستگی جامعه دانست، زیرا که اگر همه مردم دارای امکانات یکسان باشند، صفات انسانی از قبیل: سخاوت، شجاعت و ایثار در انسان رشد نمی کند.

تفسیر نور، ج ۲، ص ۵۷

تسلیم در برابر حکمت الهی

✓ اگر خداوند، همه را یکسان نیافریده، طبق حکمت اوست. بنابراین در اموری که به دست ما نیست، مثل جنسیت، زیبایی، استعداد، بیان، هوش، عمر و ... باید به تقسیم و تقدیر الهی راضی بود. ما که خدا را عادل و حکیم می دانیم، اگر در جایی هم دلیل و حکمت چیزی را نفهمیدیم نباید تفاوت عجولانه و جاهلانه همراه با سوءظن یا توقع نابجا به خداوند حکیم داشته باشیم و یا بر دارندگان این نعمت ها حسد ورزیم، چرا که با فزونی هر نعمتی، مسئولیت بیشتر می شود و آمدن هر نعمتی، با غم از دست دادنش همراه است.

تفسیر نور، ج ۲، ص ۵۷

اشتباه نکنیم

✓ نباید اشتباه کرد که آیه اشاره به تفاوت های واقعی و طبیعی می کند نه تفاوت های ساختگی که بر اثر «استعمار» و «استثمار» طبقاتی به وجود می آید، چه اینکه آنها نه خواست خداست و نه چیزی است که آرزوی دگرگون کردن آن نادرست باشد، بلکه تفاوت هایی است ظالمانه و غیرمنطقی که باید در رفع آن کوشید.

تفسیر نمونه، ج ۳، ص ۳۶۳

تفاوت غبطه و حسد

✓ ظاهر نهی در آیه آن است که انسان نباید آنچه را از فضل و نعمت دیگری می پسندد و نیکو می شمارد برای خود آرزو کند؛ خواه زوال نعمت را از دیگری بخواهد که به این آرزو، حسد گفته می شود و مذموم است، خواه در این باره فکری نکند، بلکه آرزو کند که او نیز همانند دیگری از نعمت و روزی برخوردار باشد که به چنین آرزویی غبطه گفته می شود. لکن ظاهر آیه به طور مطلق مراد نیست؛ زیرا غبطه هیچ گونه اشکال و ضرری ندارد؛

فقه و احکام

درس ۱۱۸: مبطلات روزه (قسمت چهارم)

خلاصه مطالب ۳ جلسه گذشته

- ✓ خوردن و آشامیدن:
- ✓ اگر روزه دار عمدتاً چیزی بخورد یا بیاشامد، روزه اش باطل می شود هر چند خوردن و آشامیدن آن معمول نباشد مانند خاک و نفت.
- ✓ فرو بردن آب دهان، روزه را باطل نمی کند؛ هر چند زیاد باشد.
- ✓ انسان نمی تواند به خاطر ضعف، روزه را بخورد ولی اگر ضعف او به قدری است که معمولاً نمی توان آن را تحمل کرد، خوردن روزه اشکال ندارد.
- ✓ تزریق آمپول اگر به جای غذا نباشد روزه را باطل نمی کند. به فتوای برخی از فقها آمپول هایی که در رگ تزریق می شود و انواع سرمها نیز روزه را باطل می کند.
- ✓ رساندن غبار غلیظ به حلق:
- ✓ اگر روزه دار غبار غلیظی به حلق برساند، روزه اش باطل می شود. چه غبار خوراکی ها باشد مانند «آرد» یا غیر خوراکی مانند «خاک».
- ✓ اگر غبار غلیظ نباشد، یا به حلق نرسد، یا بی اختیار به حلق برسد و بیرون آوردن آن ممکن نباشد و شخص نمی داند روزه است و یا بشک کند غبار غلیظ به حلق رسیده است یا نه، روزه باطل نمی شود.
- ✓ دروغ بستن به خدا و پیغمبر ﷺ:
- ✓ دروغ بستن از روی عمد به خدا، پیغمبر ﷺ یا امام ﷺ در موارد زیر باعث بطلان روزه است: گفتار، نوشتار، اشاره، به صراحت یا کنایه، ساخته خود شخص یا دیگری، اخبار باشد یا پاسخ به سؤال دیگر، البته بازگویی دروغی که دیگری ساخته یا گفته، بر وجه نقل قول یا حکایت اشکال ندارد.
- ✓ اینک ادامه بحث را بی می گیریم:

* فرو بردن تمام سر در آب

- (الف) اگر روزه دار عمدتاً تمام سر را در آب مطلق فرو برد، روزه اش باطل می شود.
- (ب) در این موارد، روزه باطل نیست:
- ✓ سهواً سر را زیر آب ببرد.
- ✓ قسمتی از سر را زیر آب ببرد.
- ✓ نصف سر را یک بار و نصف دیگر را بار دیگر در آب فرو برد.
- ✓ بی اختیار در آب بیفتد.
- ✓ شخصی دیگری به زور سر او را در آب فرو برد.
- ✓ شک کند تمام سر زیر آب رفته است یا نه.

(به فتوای برخی از فقها فرو بردن سر در آب، روزه را باطل نمی کند ولی مکروه است.)

(ج) اگر در حال روزه ماه رمضان برای غسل، سر را در آب فرو برد، غسل و روزه او باطل است، مگر آن که زیر آب توبه کند و در حال خارج شدن از آب، نیت غسل کند که در این صورت، غسل او صحیح و روزه باطل است.

منبع: کتاب آموزش فقه؛ نوشته محمدحسین فلاح زاده؛ صفحه ۱۹۵ و ۱۹۶

۱. سوره مبارکه نسا؛ آیه شریفه ۳۲: و زناه، آنچه را خداوند به [سبب] آن، بعضی از شما را بر بعضی [دیگر] برتری داده آرزو نکنید. برای مردان از آنچه [به اختیار] کسب کرده اند بهره ای است و برای زنان [نیز] از آنچه [به اختیار] کسب کرده اند بهره ای است، و از فضل خدا درخواست کنید که خدا به هر چیزی داناست.

طرح آیه های فراموش شده کاری از مؤسسه قرآنی عصر ظهور اراک

درستنامه معارف اسلامی - دوره قدیم (۲۷۶/۲۱۰) - دوره جدید: جلسه صد و هجدهم - پنج شنبه ۱۳۹۷/۰۳/۰۳

ایستگاه سوم: موعودپژوهی و آخر الزمان - درس ۱۱۸ - امام زمان (عج) از چه راهی متوجه می‌شوند که زمان ظهورشان فرا رسیده است؟

✓ از براهین و روایات که در باب امامت وارد شده است استفاده می‌شود که وجود مقدس امام نیز با عالم غیب در ارتباط می‌باشد و در مواقع احتیاج، حقایق را دریافت می‌کند.

✓ در بعضی روایات، وارد شده که امام صدای ملک را می‌شنود، اما خودش را مشاهده نمی‌کند. بنابراین ممکن است خداوند متعال، وقت ظهور را به وسیله الهام به حضرت بفهماند.

✓ حضرت صادق (ع) در تفسیر آیه «فاذا نقر فی الناقور» (مدثر/۸) می‌فرماید یکی از ما امامی است پیروز، ولی مخفی تا هنگامی که اراده خداوند تعلق [بگیرد] که او را آشکار کند ...

✓ این امکان وجود دارد که پیامبر اکرم (ص) وقت ظهور را توسط ائمه اطهار (ع) به حضرت مهدی (عج) خبر داده باشد ولو با علائم و نشانه‌هایی که حضرت مهدی (عج) منتظر آن علائم هست.

✓ روایتی از پیامبر گرامی اسلام (ص) است که حضرت فرمودند وقتی موقع ظهور مهدی (عج) فرا رسید، خداوند شمشیر و پرچم آن جناب را به صدا می‌آورد، می‌گویند: ای دوست خدا به پاخیز و دشمنان خدا را به قتل برسان.

✓ احتمال دیگر این است که بگوییم برنامه کاری امام زمان (عج) و دستورالعمل‌ها به صورت کتابی در نزد آن حضرت است و آن همان کتابی است که در روایات، وارد شده که از طرف خداوند متعال، برنامه کاری ائمه (ع) به صورت کتابی به پیامبر (ص) نازل شد و پیامبر (ص) آن را به علی (ع) تحویل داد و حضرت امیر (ع) در موقع خلافت خودش از آن استفاده می‌کرد و بعد به امام حسن (ع) و او به امام حسین (ع) و امام حسین (ع) به سایر ائمه (ع) واگذار کردند و الان آن برنامه در دست ولی عصر (عج) است.

منبع: کتاب ۲۰۰ پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان (عج) نوشته سید جعفر موسوی نسب؛ جلد دوم، صفحه ۱۶۰ و ۱۶۱

ایستگاه چهارم: باید‌ها و نبایدهای تغذیه

درس ۱۱: آب‌میوه‌های صنعتی (قسمت دوم)

۴. استریلیزه و پاستوریزه

✓ توجه داشته باشید که استریلیزه یا پاستوریزه کردن آب‌میوه‌ها ارزش تغذیه‌ای آنها را کم می‌کند.

۵. آب‌میوه‌های حاوی پالپ (تکه‌های میوه)

✓ از نظر تغذیه‌ای، مصرف آب‌میوه‌های پالپ‌دار نسبت به سایر آب‌میوه‌ها بهتر است.

✓ پالپ آب‌میوه‌ها سرشار از فیبر و برای بدن مفید و موثر هستند.

✓ البته یک آب‌میوه خوب، سالم و طبیعی الزاما نباید پالپ داشته باشد.

۶. آب میوه‌های غنی شده!

✓ در حال حاضر عبارت غنی شده با کلسیم یا ویتامین C و ... روی برخی از آب میوه‌های موجود در بازار دیده می‌شود.

✓ گول نخورید! بر اساس استاندارد، باید میزان کلسیم یا سایر موادی که به آب‌میوه‌ها اضافه می‌شوند روی برچسب آنها نوشته شود.

✓ در صورتی که میزان این مواد، جوابگوی حداقل ۳۰ درصد از نیاز روزانه بدن‌مان به آنها باشد، می‌توانیم بگوییم آن محصول، واقعا غنی شده و در غیر این صورت، این تنها یک حربه تبلیغاتی است.

خلاصه مطالب جلسه گذشته

✓ آب‌میوه‌ها دو دسته‌اند: صنعتی و خانگی. البته آب‌میوه‌های خانگی از ارزش غذایی بالایی برخوردار هستند.

✓ امروزه انواع آب‌میوه‌های صنعتی، عمدتا مخلوطی از شربت غلیظ شده و اسانس و در خوشبویانه‌ترین حالت، عصاره میوه همراه با آب، شکر و اسانس هستند.

✓ آب‌میوه‌های بدون افزودنی: هم اکنون تنها یکی، دو کارخانه بزرگ تولید انواع آب‌میوه‌های صنعتی در ایران وجود دارند که محصولات آنها از نظر کیفیت، عطر و طعم از سایر محصولات بهتر و مردم پسندتر است. معمولا این کارخانه‌ها به آب‌میوه‌های خود افزودنی خاصی اضافه نمی‌کنند.

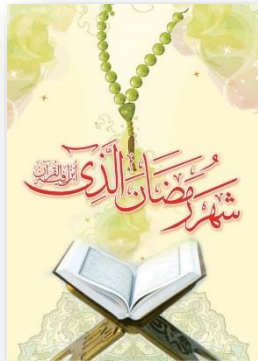
✓ آب‌میوه‌های رنگی، اسانسی: حجم بالایی از آنها را آب، شکر، اسیدستریک، ویتامین‌هایی مانند ویتامین C، نگهدارنده و رنگ‌دهنده‌های مجاز تشکیل داده است. این محصولات، فایده‌ای که برای بدن ندارند هیچ؛ بلکه مصرف آنها در طولانی مدت، مضر نیز خواهد بود.

✓ آب‌میوه‌های بدون نگهدارنده: استریلیزه و پاستوریزه کردن آب‌میوه‌ها و قرار دادن آنها در پاکت‌های چندلایه مخصوص، اجازه ورود یا رشد هیچ نوع میکرو ارگانیسمی را درون آنها نمی‌دهد، بنابراین نیازی به استفاده از نگهدارنده‌ها هنگام تولید آب میوه‌های صنعتی احساس نمی‌شود.

✓ اگر بر روی پاکت آب میوه، جمله «بدون مواد نگهدارنده» درج نشده و یا در بخش ترکیبات، بنزوات سدیم (نگهدارنده صنعتی) درج گردیده، از خوردن آن بپرهیزید.

ایستگاه پنجم: آخرین ماه رمضان زندگی

«فرازهایی از خطبه رسول خدا (ص) در آخرین جمعه ماه شعبان»

- * ... آیاتهُ أَفْضَلُ الْآيَاتِمْ وَ لِيَالِيهِ أَفْضَلُ اللَّيَالِيْمْ وَ سَاعَاتُهُ أَفْضَلُ السَّاعَاتِمْ.
- * ... أَنْفَاسِكُمْ فِيهِ تَسْبِيْحٌ وَ نَوْمِكُمْ فِيهِ عِبَادَةٌ وَ عَمَلِكُمْ فِيهِ مَقْبُولٌ وَ دَعَاؤُكُمْ فِيهِ مُسْتَجَابٌ.
- * فَاسْأَلُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ بِنَيْتَاتِ صَادِقَةٍ وَ قُلُوبِ طَاهِرَةٍ أَنْ يُؤَفِّقَكُمْ لِصِيَامِهِ وَ تِلَاوَةِ كِتَابِهِ.
- * فَإِنَّ الشَّقِيَّ مَنْ حُرِمَ غُفْرَانَ اللَّهِ فِي هَذَا الشَّهْرِ الْعَظِيمِ.
- * وَاذْكُرُوا بِجِوعِكُمْ وَ عَطَشِكُمْ فِيهِ جُوعَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ عَطَشَهُ.
- * ... تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَارْفَعُوا إِلَيْهِ أَيْدِيَكُمْ بِالذِّعَاءِ فِي أَوْقَاتِ صَلَوَاتِكُمْ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ السَّاعَاتِمْ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِيهَا بِالرَّحْمَةِ إِلَى عِبَادِهِ.
- * إِنَّ أَبْوَابَ الْجَنَانِ فِي هَذَا الشَّهْرِ مَفْتُحَةٌ. فَاسْأَلُوا رَبَّكُمْ أَلَّا يَغْلِقَهَا عَلَيْكُمْ وَأَبْوَابَ النَّيْرَانِ مَقْلِقَةٌ فَاسْأَلُوا رَبَّكُمْ أَلَّا يَفْتَحَهَا عَلَيْكُمْ وَ الشَّيَاطِينِ مَقْلُوبَةٌ فَاسْأَلُوا رَبَّكُمْ أَلَّا يَسْلُطَهَا عَلَيْكُمْ ...

برای بهره‌مندی بیشتر از ماه مبارک رمضان،

بهتر است تصور کنیم آخرین ماه رمضان عمرمان است ...

«فرست های بی بازگشت» ماه رمضان را ارج نیمه و خودمان را برای «لیالی قدر» می‌انگیم ...

ایستگاه آخر: یک تکلیف «عصر ظهوری»

به نیت اجابت سفارش رسول خدا (ص) در ماه مبارک رمضان پس از اقامه نمازهای واجب، دست‌های‌مان را به سوی آسمان بالا برده و

«حوائج شرعیه»

خود، خانواده و همسنگران‌مان را از درگاه الهی مسألت می‌کنیم.